

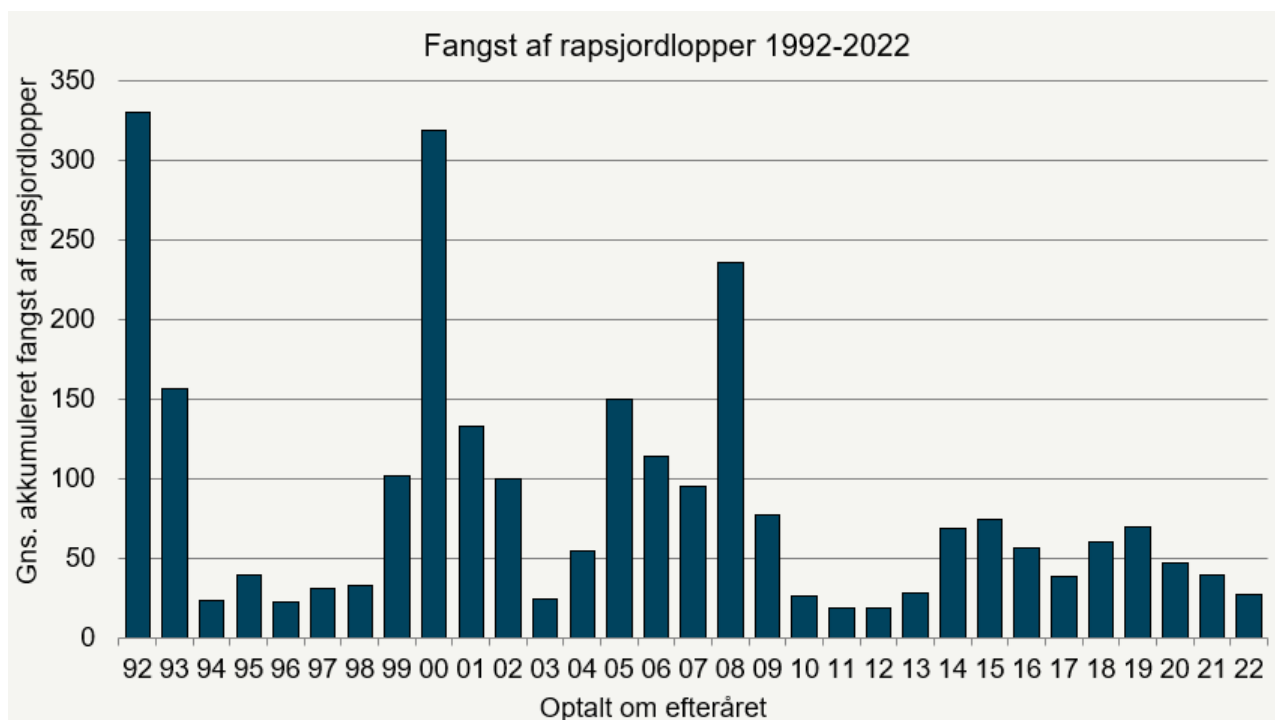
Planter

Bekæmpelse af rapsjordlopper i vinterraps

Grundet bejdsning med midler med ingen eller svag effekt mod rapsjordlopper er det vigtigt at være opmærksom på evt. angreb straks fra begyndende fremspiring.

Viden om Opdateret 03. juli 2023

Fra rapsens fremspiring skal man være opmærksom på evt. angreb af rapsjordlopper. I figur 1 ses fangsterne i gule fangbakker i registreringsnettet i de senere år.

Figur 1. Akkumuleret fangster af rapsjordlopper i gule fangbakker i registreringsnettet i efterårene 1992-2022 til og med uge 41 (omregnet til fangster i de store gule firkantede fangbakker). Den vejledende bekæmpelsestærskel i de store firkantede fangbakker er 50 rapsjordlopper.

Ingen gode bejdsmidler mod rapsjordlopper

I år er rapsen igen bejdsset med Integral Pro. I enkelte tilfælde kan der i stedet være bejdsset med Lumiposa. Integral Pro har ingen

nyevnærdig effekt mod rapsjordlopper, mens Lumiposa har en kortvarig effekt. Se nærmere om bejdsmidlerne i [Anvendte](#)

bejdsemidler i raps til sæson 2023-2024. Grundet bejdsning med midler med svag effekt mod rapsjordlopper er det yderst vigtigt at være opmærksom på evt. tidlige angreb straks fra begyndende fremspiring.

Skader på to måder

Rapsjordlopperne kan forvolde skade på to måder. De voksne rapsjordlopper kan æde så voldsomt af planterne i fremspiringsfasen, at planterne hæmmes, og plantebestanden udtyndes. Ved kraftige angreb kan omsåning være nødvendig.

Senere kan larveangrebet i bladstilke og stængler blive så voldsomt, at planternes vækst hæmmes. Disse symptomer viser sig først om foråret. I bladstilke og senere også i stænglen ses larver og larvegange. Hårdt angrebne planter er forkrøblede og ligner små "buske", da strækningvæksten hæmmes. I bladstilke og i hjerteskuddet ses brunt råd. Angrebne planter er mere udsat for frostskaade, da der trænger vand ind i larvernes huller. Ved kraftige angreb kan omsåning være nødvendig.

Skader af biller i vinterraps

I fremspiringsfasen skal markerne holdes under nøje observation, fordi et angreb på få dage kan blive meget voldsomt. Den vejledende bekæmpelsestærskel er 10 procent bortgnavet bladareal frem til, at ca. 4 løvblade var udviklet. Ved angreb i kimbladstadiet eller hvis rapsen er hæmmet i væksten, er tærsklen dog kun 5 procent bortgnavet bladareal.

Gnav af rapsjordlopper kan nogle gange forveksles med gnav af agersnegle. Bladgnav af rapsjordlopper er små runde huller inde i bladpladen ("skudhuller"), hvorimod bladgnav fra snegle er mere uensartede og oftest ude i kanten.

Billede 1. Gnav fra rapsjordlopper på kimblade. Hullerne beskrives ofte som "skudhuller".

Billede 2. Huller i bladene som følge af gnav fra rapsjordlopper. Hullerne beskrives ofte som "skudhuller". "Vinduesgnav", hvor overhuden afgnaves, ses også. Planten har her udviklet 2 løvblade og er stadig følsom for bladgnav. Når planterne har omkring 5 løvblade, er det ikke længere nødvendigt at udføre bekæmpelse rettet mod bladgnav, men herefter skal der tages stilling til evt. bekæmpelse af larveangreb.

Billede 3. Gnav efter rapsjordlopper. Rapsjordlopperne har holdt planterne nede, og det går ud over rapsens etablering.

Billede 4. Rapsjordlopper i fangbakke. Rapsjordlopperne er 3,0-4,5 mm lange.

Skader af larver i vinterraps

Behovet for at bekæmpe larveangreb kan ikke afgøres ud fra omfanget af bladgnav. Til at afgøre behovet for bekæmpelse rettet mod larveangreb har der i mange år været et registreringsnet, hvor antal rapsjordlopper fanget i gule fangbakker blev optalt ugentlig. Da der dog er fundet relativ store variationer i fangster i fangbakker indenfor samme mark, er det besluttet indtil videre ikke at fortsætte registreringsnettet. Da larveangreb kan være meget tabsvoldende, og der pt. ikke findes sikre redskaber til at vurdere behovet, anbefales bekæmpelse rettet mod larver derfor generelt.

Billede 5. Larveangreb i rapsstængel om foråret.

Billede 6. Rapsjordloppelarve i angreben bladstilk om foråret. Larven har 3 par ben forrest og et sort hoved.

Bekæmpelse af rapsjordlopper

Der kan være tale om to bekæmpelsestidspunkter, nemlig omkring fremspiring rettet mod bladgnav og senere mod larveangreb. Bekæmpelsestidspunktet mod larver er ret fleksibelt og kan udføres fra 4-5 løvbladstadiet til medio oktober. I milde efterår er også set en relativ god bekæmpelseeffekt mod larver langt ind i november, men det anbefales at udføre bekæmpelsen senest i oktober. I tyske forsøg med mange larver er opnået god bekæmpelse både i 4 og 8 løvbladstadiet. Det samme er fundet i 10 landsforsøg i 2016-17.

Ved mange rapsjordlopper og en lang flyveperiode kan der undtagelsesvis være behov for to behandlinger rettet mod larveangreb.

Pyrethroiderne Lamdex (0,2 kg pr. hektar), Kaiso Sorbie (0,1 kg pr. hektar) og Mavrik (0,2 l pr. ha) er godkendt til bekæmpelse af rapsjordlopper, men kun Lamdex og Kaiso Sorbie anbefales, da effekten af Mavrik har været sikkert lavere mod rapsjordloppelarver i landsforsøgene i 2016-17. Lamdex må i efteråret dog kun anvendes i vækststadiet 9-13 (fremspiring til og med 3 løvblade udviklet), mens der ingen restriktioner er på tidspunktet for anvendelse af Kaiso Sorbie i efteråret. Mavrik må om efteråret kun anvendes i vækststadiet 10-12 (kimbladstadiet til og med 2 løvblade udviklet).

Der er kun få erfaringer med nedsatte doser, men ved bekæmpelse rettet mod bladgnav kan afhængig af bladmasse benyttes 50-75 procent dosis, mens der anbefales normaldosering ved bekæmpelse rettet mod larver

Lamdex må bruges 3 gange pr. vækstsæson, mens Kaiso Sorbie kun må anvendes 1 gang pr. vækstsæson. Mavrik må bruges 1 gang om efteråret

Virkemåde af pyrethroider

Æggene lægges i jorden ved rapsplanterne. Efter ægklækning søger larverne ind i de nedre bladstilke. Når der er "ædt op" her, søger larverne ind i nye højereliggende bladstilke og til sidst ind i stænglerne. Ved denne vandring om efteråret kommer larverne i kontakt med pyrethroidet, ligesom flere larver rammes direkte.

I Tyskland anvendes om foråret en skadetærskel på i gennemsnit fem larver pr. plante. Tærsklen er dog meget afhængig af, hvor godt planterne er etableret, og hvor gode vækstbetingelserne er i foråret. I svage planter kan relativt få larver gøre det af med planterne. Bekæmpelse om foråret er ikke muligt.

Andre larver i bladstilke

Om efteråret finder man tit larver af minerfluer i bladstilkene. Disse er ikke skadelige, men kan forveksles med rapsjordloppelarver. Rapsjordloppelarver har dog et sort hoved og ben i modsætning til minerfluelarver, der er lemmeløse og har en sort mundbrod. Se billede 7.

Billede 7. Minerfluelarve. Larven er lemmeløs og har en sort mundbrod.

Emneord

Insekticider

Skadedyr

Skadedyrsbekæmpelse

+2

Publiceret: 04. juli 2018

Opdateret: 03. juli 2023

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk